

MENEER DE BURGEMEESTER

Peter
VANDEKERCKHOVE

Meneer de Burgemeester

Verhalen van de burgemeester als burgervader
(1964-2012)

© 2012 Uitgeverij Manteau / WPG Uitgevers België nv,
Mechelsesteenweg 203, B-2018 Antwerpen, en Canvas en de Raconteurs

www.manteau.be
info@manteau.be

Vertegenwoordiging in Nederland
WPG Uitgevers België
Herengracht 370/372
NL-1016 CH Amsterdam

Omslagontwerp: Aksent
Foto omslag: privéarchief Charles Vanheuverzwijn
Vormgeving binnenwerk: Aksent
Foto auteur: Saskia Vanderstichele

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of op welke wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Bij het achterhalen van de auteursrechten van de illustraties is met grote zorgvuldigheid te werk gegaan. Mochten er niettemin onvolkomenheden worden geconstateerd, dan zal de uitgever graag op de hoogte worden gebracht.

Ondanks alle zorg die aan de samenstelling van de uitgave werd besteed, kan de redactie of de auteur noch de uitgever aansprakelijkheid aanvaarden voor eventuele schade die zou kunnen voortvloeien uit enige fout die in deze publicatie zou kunnen voorkomen.

ISBN 978 90 223 2798 2
D/2012/0034/419
NUR 688

INHOUD

Alstublieft	7
1. De politieke microbe	13
2. Campagne	35
3. De eerste dag	55
4. Pensenkermis	71
5. Vrouwen	91
6. Sociaal dienstbetoon	117
7. Het katholieke Vlaanderen	145
8. Huwelijken	169
9. Armoede	189
10. Hoog bezoek	205
11. Vreemdelingen	217
12. Vlaams Belang	235
13. Rampen	249
14. De fusie	263
15. Ruimtelijke ordening	273
16. Intercommunales	285
17. Politieke voorbeelden	295
18. De relatie met Brussel	307
19. De drie standen van de CVP	323
20. Communautair	329
21. De burgemeester	339
22. De gemeentesecretaris	351
23. De gemeenteraad	361
24. Evolutie	371
25. Het loon van de burgemeester	383
26. Andere partij	389
27. De laatste dag	399
Dank u wel	421
Namenregister	423

Aan Simonne Linclau

Alstublieft

Het idee voor *Meneer de Burgemeester* ontstond tijdens mijn vorige boek, *Meneer Dokter*. Ongeveer een vierde van de oude dokters die ik interviewde was namelijk ook burgemeester van zijn gemeente. *Meneer Dokter* bracht verhalen over leven en dood, lijf en lust in het Vlaanderen van 1937 tot 1964. In die tijd waren de burgemeesters vaak dokter, brouwer, industrieel of herenboer. Nu ja, ze hadden wel de titel van burgemeester, maar het werk lieten ze meestal aan anderen over. Dokter Buytaert uit Dudzele was daar zeer eerlijk in: ‘Eigenlijk moest ik niks doen. Al het werk voor mijn burgemeesterschap werd gedaan door de gemeentesecretaris. Elke ochtend kwam hij in mijn wachtkamer zitten. Ik riep hem dan tussen twee patiënten even binnen in mijn kabinet en tekende alle documenten die hij mij voorschotelde. Vaak zonder ze te lezen.’

Dit boek begint waar *Meneer Dokter* eindigde: in 1964, een scharnierjaar voor ons land. Na de omstreden artsenstaking zei de toenmalige premier Théo Lefèvre: ‘De dokters hebben misschien de staking gewonnen, maar hun goede reputatie zijn ze voorgoed kwijt.’ De democratisering was begonnen, en de dokterskaste was de eerste groep die van zijn piëdestal viel. Het triumviraat dat al sinds de negentiende eeuw het dorpse Vlaanderen bestuurde – de dokter, de pastoor en de notaris – is toen beginnen te wankelen. Later zouden nog veel andere beroepen, waarvan het morele gezag onaantastbaar gewaand werd, volgen.

Tijdens de *ronde van Vlaanderen* voor mijn vorige boek maakte ik er een sport van om niet naar het papiertje te kijken waarop ik het huisnummer van de dokter die ik zou bezoeken had gekrabbeld. Als ik uit de bus stapte en de straat van de dokter inwandelde, monsterde ik de huizen, en besliste: 'Daar woont de dokter.' Ik zat er geen enkele keer naast. Voor *Meneer de Burgemeester* was dat helemaal niet het geval: ik ben in werkmanswoningen geweest, in kleine appartementen, in verkavelingsvilla's. Hilaire Verhegge, burgemeester van Zedelgem en wortelboer, vertelt trots dat zijn huis geen bel heeft. Willy Verledens, oud-burgemeester van Izegem, ging tot zijn veertiende naar school. Toen hij zijn eed als schepen moest afleggen, zei de burgemeester: 'Ge gaat dat toch wel kunnen, zeker?' Verledens zegt daarover: 'Hij rangschikte me ergens tussen de dieren en de planten.' Burgemeesters behoren duidelijk niet tot één klasse.

'Nonkel Albert zal het nooit te weten komen'

Na de vele, lange gesprekken met burgemeesters gingen mijn gedachten vaak terug naar mijn jeugd in het West-Vlaamse provinciestadje Tielt. Ik ben het product van twee politieke stromingen: mijn moeder was socialist van huis uit én praktiserend katholiek; mijn vader kwam uit een CVP-familie, maar zette nooit een voet in de kerk. Discussies over politiek, en dus ook over de gemeentepolitiek, zijn er bij ons thuis altijd geweest. Ik herinner me tante Yvonne: net als haar zus – mijn moeder – in een socialistisch nest geboren, en getrouwd met een rasechte CVP'er van de harde lijn. Zoals veel vrouwen van haar generatie volgde ze gedwee de gezinslijn die door haar man werd uitgestippeld. Behalve als het gemeenteraadsverkiezingen waren; dat was telkens weer een hoogtepunt in haar leven. Ze ging naar de kapper, trok haar mooiste jurk aan en deed wat ze vond dat ze moest doen in de anonimiteit van het stemhokje. Daarna ging ze

nooit direct naar huis, maar fietste ze tot bij ons. Mijn moeder ging dan altijd opendoen. Vanuit de woonkamer annex salon hoorden we tante Yvonne opgewonden tegen haar zus zeggen: ‘Ik heb voor de *sossen* gestemd.’ ‘Nonkel Albert zal het nooit te weten komen’, zei mijn moeder dan.

Een wereldregering van burgemeesters

Van thuis uit heb ik dus geleerd om de gemeentepolitiek ernstig te nemen. Het is er nooit uitgegaan. Meer nog: mijn interesse in gemeentepolitiek en burgemeesters is sterker dan ooit. Het Vlaamse, federale en zeker het Europese niveau worden alsmaar abstracter en ingewikkelder. Gemeentepolitiek is down-to-earth, concreet en op mensenmaat. In een institutioneel complex land als België is de gemeentepolitiek nog het enige niveau waar de bestuurder het gevoel heeft zijn plannen concreet te kunnen realiseren. Niet toevallig zijn meerdere tenoren uit de nationale politiek met een zucht van opluchting teruggekeerd naar het lokale niveau, waar ze ooit begonnen. Ik ben er sterk van overtuigd dat de democratie baat heeft bij een goed draaiend lokaal bestuur, en dus bij een goede burgemeester. De Amerikaanse politicoloog Benjamin Barber stelt zelfs voor om een wereldregering van burgemeesters te vormen omdat ze het enige bestuursniveau zijn dat overal ter wereld het beste werkt.

Deze burgemeesters hebben vaak een haat-liefdeverhouding met de Vlaamse en de federale politiek, of, zoals zij het vaak noemen, met *Brussel*. Enerzijds hebben ze Brussel nodig voor subsidies voor wegen, een sporthal of een cultureel centrum. Anderzijds hebben ze veel kritiek op de technocraten op de kabinetten die de noden van de gewone mensen – *hun* mensen – alleen kennen uit cijfers en tabellen. Deze burgemeesters hebben soms het gevoel dat ze

wegzinken in een bureaucratisch moeras van regelgevingen die het hen moeilijk maken om snel en efficiënt projecten uit te werken voor hun gemeente.

Maar ze hebben het wel gedaan; ze hebben gevochten voor elke centiem subsidie voor hun gemeente. 'Ik heb de pot uitgelikt', zegt Norbert De Cuyper, burgemeester van Torhout. Wat ze in ruil kregen, was roem en respect; níét het grote geld. Tot 1999 kregen burgemeesters een kleine vergoeding die niet eens voldoende was om de vele pinten te betalen die ze trakteerden op pensenkermessen en bals.

Ik wilde een stem geven aan onbekende burgemeesters

In totaal heb ik vierenveertig burgemeesters en oud-burgemeesters geïnterviewd. U zult in dit boek – en in de gelijknamige serie op Canvas – geen bekende burgemeesters vinden: geen Tobback, geen De Croo, geen Termont, geen Janssens. Niet dat ik iets tegen die mensen heb – integendeel – maar zij krijgen meer dan genoeg aandacht om hun kennis, expertise en meningen allerhande diets te maken aan de bevolking. Ik wilde een stem geven aan onbekende burgemeesters, vaak uit gemeenten waar ik nog nooit van had gehoord. Ik wilde ook vrouwelijke burgemeesters. Niet evident: in 1976 was slechts 2 procent van de Belgische burgemeesters een vrouw. In 1982 was dat 2,9 procent. Burgemeesters uit de stad moesten aan bod komen, maar ook van het platteland. Burgemeesters met een diploma, en ongeschoolde. Ook een curiosum als Gaston Onkelinx moest erbij: een Vlaamse arbeiderszoon die burgemeester werd in de Waalse industriestad Seraing. Uiteraard moesten ook alle politieke strekkingen vertegenwoordigd zijn. Ik heb daar naar eer en geweten op gelet, maar vanzelfsprekend komen er het meest christendemocratische burgemeesters aan bod: in ongeveer de helft van de Vlaamse gemeenten

levert de CD&V de burgemeester. Bij de voorganger CVP was dat nog een pak meer.

Ik heb aan al deze zeer verschillende burgemeesters gevraagd hoe ze de politieke microbe te pakken kregen, hoe het voelt om de eerste burger te zijn van hun gemeente, en hoe hun relatie was met de gemeentesecretaris. Het katholieke Vlaanderen, het homohuwelijk, pensenkermis en sociaal dienstbetoon, ruimtelijke ordening en intercommunales; het komt allemaal aan bod. Maar ik vroeg hen ook of er armoede is in hun gemeente, en ik peilde naar hun reactie op de eerste vreemdelingen en naar de opkomst van het Vlaams Blok/Vlaams Belang.

Niet alleen een politieke geschiedenis, maar ook een zedenschets

Ik ben geen historicus, geen socioloog en geen antropoloog. Ik ben regisseur en schrijver. Mijn voorbeelden en inspiratiebronnen komen dus niet uit de universitaire wereld, maar wel uit de Angelsaksische *oral history*-traditie. Zoals de Amerikaan Studs Terkel, die honderden eenvoudige Amerikanen vragen stelde over werk en hoop, over leven en armoede. *'People are hungry for stories,'* zei Terkel, *'it's part of our very being. Storytelling is a form of history, of immortality too.'* In de vele kleine verhalen van burgemeesters wordt het grote verhaal weerspiegeld van een snel veranderend België vanaf de jaren zestig. In die zin zijn deze getuigenissen niet alleen een politieke geschiedenis, maar ook een zedenschets.

Ook Alan Lomax, die de wereld rondtrok om volksliedjes te registreren, is een inspiratiebron. Maar ook film is een motor voor dit boek: de solidariteit tussen de zingende zussen in *Distant Voices, Still Lives* van Terence Davies vormde de imaginaire soundtrack tijdens het anderhalf jaar dat ik aan dit project gewerkt heb.

Zelf kom ik haast niet aan het woord in dit boek; het bestaat hoofdzakelijk uit verhalen van burgemeesters, die ik zo nauwkeurig mogelijk heb opgetekend. Het is mijn stille hoop dat u – terwijl u dit boek leest – de burgemeesters kunt horen spreken.

Peter Vandekerckhove

De politieke microbe

De achtergrond en de motivatie van de vierenveertig burgemeesters die ik heb gesproken, kunnen bijna niet méér verschillend zijn. Sommigen komen uit een politiek geslacht, anderen hadden er zelfs nooit aan gedacht om in de gemeentepolitiek te gaan. Bij veel burgemeesters speelt hun kindertijd een grote rol: een verleden in de KSA, een motiverende leraar godsdienst, de inspirerende woorden van een grootvader. Ook het beroep is een belangrijke factor. Veel burgemeesters hadden vroeger een dienende functie waarbij ze veel klanten over de vloer kregen: bediende bij de vakbond of het ziekenfonds, verzekeringsagent, verantwoordelijke van de jeugdbeweging. En verder ook postmeesters, onderwijzers, advocaten en drukkers. Bij sommige burgemeesters openden de Tweede Wereldoorlog en de binnenlandse nasleep ervan op een brutale wijze de ogen voor de politiek: een vader bij het verzet of als krijgsgevangene. En omgekeerd: een collaborerende vader die onder de repressie geleden had, leidde soms naar een politiek engagement van zoonlief. Rancune en weerwraak, iedereen heeft er wel eens last van.

Sommige burgemeesters studeerden tot hun veertien jaar, anderen hebben een universitair diploma op zak. De een was wortelboer, de ander notaris.

Eén ding hebben ze gemeen: ze waren allemaal verankerd in het verenigingsleven van hun gemeente.

Het zit toch in de genen

Het is geen familiebedrijf, maar het zit toch in de genen. Politiek heb ik leren ervaren door mijn vader. Toen ik nog een *klein manneke* was, was hij voorzitter van de CVP in ons dorp.

Ik had nooit de behoefte gevoeld om in de politiek te gaan, maar ik volgde de politiek wel. Ik ging altijd naar de gemeenteraad in Blankenberge, ze hebben me toen gevraagd op een lijst te gaan staan en aanvankelijk heb ik geweigerd. Ik heb een viertal keer nee gezegd, ook een beetje omwille van mijn vrouw, die was daar niet zo voor. Toen ze voor de vijfde keer kwamen, hadden ze mijn vader als geheim wapen meegebracht. Mijn vrouw werd erbij gehaald en mijn vader deed zijn pleidooi. Hij praatte over de familie traditie, over een boer die graag heeft dat zijn zoon op zijn hofstede blijft. En over mijn broer Bernard, die ook door de politieke microbe gebeten was, maar die door het verkeersongeluk waarbij zijn vrouw verlamd raakte zijn plannen had moeten opbergen om voor haar te kunnen zorgen. Kortom, mijn vrouw was ontroerd en ze zei: 't Is goed.' Dat was op 2 april 1982, ik weet het nog goed.

(Norbert De Cuyper, 68, christendemocraat – Burgemeester van Torhout 1991-2012)

MIJN VROUW WAS DAAR NIET ZO VOOR.

**(NORBERT DE CUYPER, 68, CHRISTENDEMOCRAAT –
BURGEMEESTER VAN TORHOUT 1991-2012)**

Dat was het begin van haar carrière

Bij een uitstapje met mijn vrouw en een paar vrienden waren we in feestzaal De Marmiete beland. Na een paar pintjes opperden vrienden van me dat ik toch met hen zou moeten meegaan in de politiek. Mijn vrouw steigerde: 'Wat zou onze Hilaire meegaan in de politiek, hij weet nog niet eens wie de burgemeester is!' Na nog een paar pintjes beloofden ze de volgende week eens binnen te springen om daarover door te bomen. Ik had er wel zin in gekregen, maar mijn vrouw was er niet zo voor. Ze was bang dat ik mezelf zou tegenkomen en dat ik zou schrikken van het povere aantal stemmen dat ik maar zou behalen. 'Ge gaat daar uitkomen met *iets van niets*', zei ze. Ze kwamen dus langs. 'Kom binnen,' zei Clara, 'maar hij gaat niet meel!' Ik zei: 'Mama, ik heb niets te verliezen. Laat mij maar een keer.' Na lang heen en weer praten ging ze toch akkoord dat ik het eens kon proberen, met de grote voorwaarde dat zij daar niets voor ging doen.

**MIJN VROUW STEIGERDE: 'WAT ZOU
ONZE HILAIRE MEEGAAN IN DE POLITIEK,
HIJ WEET NOG NIET EENS WIE DE
BURGEMEESTER IS!'**

(HILAIRE VERHEGGE, 74, NEUTRAAL – BURGEMEESTER VAN
ZEDELGEM 1994-2012)

De verkiezing begon, en wie stond daar als eerste plakkatens te planten? Mijn vrouw. Dat was het begin van haar carrière en ze heeft altijd achter mij gestaan.

(Hilaire Verhegge, 74, *neutraal* – Burgemeester van Zedelgem 1994-2012)

Het politieke gen heeft een generatie overgeslagen

Mijn grootvader is heel lang politiek actief geweest: hij was gemeenteraadslid en OCMW-voorzitter. Het politieke gen heeft een generatie overgeslagen: eerst heeft het mijn jongste broer te pakken gekregen, hij was schepen op zijn vijfentwintigste. Maar hij heeft dan iemand leren kennen die niet zo gek was op politiek en toen is hij eruit gestapt. Omdat ik vond dat een Londerzeelse CVP-lijst zonder een Eeckelaers erop niet kon, heb ik ja gezegd toen ze mij zijn komen vragen.

Mijn ouders hadden een boerderij waar heel veel mensen kwamen. Wij waren ook zo'n typisch meergeneratiegezin. Mijn grootouders woonden bij ons, een broer en zus van mijn grootmoeder woonden ook bij ons, een ongehuwde zus van mijn vader ook. Dan had je mijn moeder en mijn vader, een inwonende meid, een inwonende gast en vier kinderen. Ik heb een ongelooflijk leuke jeugd gehad: iedereen was baas over ons en wat we van de ene niet kregen, kregen we wel van de andere. Maar de politiek was er altijd. Er kwamen heel veel mensen vragen stellen en praten over de politiek. Ik herinner mij ook nog dat wij als kind aan tafel vroegen aan ons grootvader: 'Peter, wat hebben ze allemaal gezegd op de gemeenteraad?' Ook mijn moeders vader was burgemeester in Leest, wat nu een fusie met Mechelen is. Die man stond nochtans nooit op een lijst: omdat ze het er in dat dorp nooit over eens raakten wie burgemeester zou worden, kwamen ze aan hem vragen of hij dan maar burgemeester wilde worden. Mijn moeder was helemaal niet blij toen ik aankondigde dat ik in de politiek ging. Ze had het natuurlijk ook thuis meegemaakt. Een burgemeester als vader, de oudste van elf kinderen en een

grote boerderij: dat was werken geblazen. Ik hoor haar nog zeggen: ‘Wat gaat gij nu toch doen, doe dat toch niet!’ Maar toen ik de eerste keer op een lijst stond, was zij mijn grootste supporter. (*Godelieve Eeckelaers, 67, christendemocraat – Burgemeester van Londerzeel 1986-1995*)

Als de stem uit Londen klonk

Ik heb altijd interesse gehad voor politiek, dat is de erfenis van mijn vader. Bij ons thuis zei men wat men wilde, behalve tijdens *Het Gesproken Dagblad*: als de stem uit Londen klonk, moesten wij allemaal zwijgen. Na de uitzending vroeg papa naar onze mening. Om ons op te voeden, niet in de politiek, maar in het algemeen. En dan hadden wij daar een gesprek over dat vijf of tien of vijftien minuten duurde. Zo had ik de microbe te pakken, zonder het zelf te weten.

Mijn vader was een zeer *minnelijk* en sociaal man, die op een humanistische wijze over politiek dacht. Ik heb dat van hem geërfd. En moeder was voor mij de geborgenheid, ze was er altijd voor ons en wanneer het nodig was werd de harde hand gebruikt. Dat tekent je karakter en je verdere leven, of je dat nu erkent of niet. Er zijn spijtig genoeg zeer veel mensen die die geborgenheid niet gehad hebben. Dat is iets waar wij, mensen die politieke verantwoordelijkheid dragen, lessen uit moeten trekken.

Nu goed, ik heb dus een zeer fijne jeugd gehad. Wanneer je dan in dat politieke spel komt, dan kom je in de hel. Want dat één en één twee is, hebben ze je op school geleerd. Dat twee en twee vier is, leer je bij het zakendoen. Maar in de politieke wereld is één en één plots zes. En daar moet je je aan aanpassen.

Ik had van bij het begin begrepen dat men probeerde mijn benen te breken. Ik heb daar zeer veel genoeg aan beleefd. Ik heb dan bijzonder veel tijd gestoken in mijn contacten met de mensen – de leiders – van de vier deelgemeenten: de voorzitters van de verschillende raden; sociale raad, sportraad en dergelijke meer. Dat heeft

mij geen windeieren gelegd, want na drie jaar kende ik iedereen bij naam en toenaam. Ik kende hun miserie en hun successen: vandaar ook mijn persoonlijke succes en dat van mijn partij. De band die wij toen gesmeed hebben tussen de verenigingen, tussen de mensen, die bestaat vandaag nog altijd. Dat is misschien nog altijd een deel van het succes dat wij gekend hebben.

Uiteindelijk ben ik burgemeester geworden.

Dat was een zeer emotioneel moment. Omdat je op dat moment, ik was er toen al zesenvieftig, beseft dat je ervoor kunt gaan. Ik kan nog altijd niet pingpongen met het idee dat ik zou verliezen van mijn kleinkinderen. Ik denk nog altijd als ik naar het basketbal of naar het voetbal ga, dat ik het beter kan. Niemand heeft meer ambitie dan een politicus.

(Francis Vermeiren, 75, liberaal – Burgemeester van Zaventem 1983-2012)

Naar de hel

Ik ben al zevenenvieftig jaar burgemeester, sinds januari 1965. Ik was vijftientig toen ik begon. Dat was toen de minimumleeftijd om burgemeester te kunnen worden: ik was de jongste burgemeester van België. Ik ga nog door, het zou prachtig zijn mocht ik vijftig jaar kunnen standhouden: een gouden jubileum!

Eigenlijk had ik geen politieke ambitie. De CVP was hier toen al meer dan honderd jaar aan het bewind. Niemand durfde het aan om daar tegenin te gaan. Iemand uit de oppositie, een liberaal en een protestant pur sang, zei: 'Joseph, gij moet op de lijst komen.' Ik dacht, als ik dat doe, maken mijn ouders mij kapot. Op godsdienstig vlak woedde hier een echte oorlog tussen de katholieken en de protestanten. Maar goed, na veel heen en weer gepraat heb ik dan toch toegegeven, ik kwam op de lijst, maar niet bij de liberalen, wel bij Volksbelangen. We maakten geen enkele kans maar ik dacht misschien een extra zetel te winnen. Het tij is hier dan volledig gekeerd. We wonnen met een verschil van zeventien stem-

men. Toen ben ik totaal onverwacht burgemeester geworden. Dat leek bijna onmogelijk. Datatholicisme hier, daar was niks aan te doen, hè! De bisschop zei me zelfs dat ik naar de hel zou gaan. *(Joseph Browaeys, 73, liberaal – Burgemeester van Horebeke 1965-2012)*

Je leerde er ook dromen

De gemeentesecretaris en ik kwamen uit dezelfde jeugdbeweging, de KSA. Met het wat bombastische ‘Leider, als gij struikelt zullen de anderen volgen’ werd er bij ons een gevoel voor verantwoordelijkheid ingepompt. Wij waren er zogezegd ‘ten dienste van’. Een jeugdbeweging geeft vorming en richting aan haar leden. Je kunt ze eruit pikken, de politici met een verleden in de jeugdbeweging. Politici die dat element niet hebben gekend, hebben volgens mij niet dezelfde gevoeligheden en dezelfde instelling als oud-jeugdbewegingsleiders. Van oud-jeugdbewegingsleiders kan men verwachten dat ze zichzelf kunnen wegcijferen. Tuurlijk, niets menselijks is politici vreemd. Maar een jeugdbeweging is een sterke stempel die mensen oriënteert op een samenleving. De KSA was er altijd op gericht voorwaarden te creëren opdat de jongens die deel uitmaakten van je ban het zo goed mogelijk zouden hebben. En natuurlijk was die jeugdbeweging ook christelijk georiënteerd. De jeugdbeweging is een goede leerschool geweest voor al diegenen die in het latere leven wat dan ook hebben gedaan. Voor CEO’s, maar ook voor mensen die gewoon in een gezin functioneren. Jeugdbeweging is altijd een pluspunt geweest: je leerde er organiseren, probleemoplossend denken, rekening houden met de ander, je grenzen verleggen, je leerde er fair play en ten slotte leerde je er ook dromen. Die jeugdbeweging was een droom van een samenleving op microvlak, en eigenlijk is politiek hetzelfde. Politiek is: voorwaarden scheppen opdat alle mensen die je toevertrouwd zijn het zo ver mogelijk kunnen brengen. Op het materiële vlak maar ook op het immateriële vlak. Dat betekent dat het niet alleen gaat over goede wegen en vei-

lige stoepen, maar ook over mogelijkheden tot vorming van de mensen. De jeugdbeweging is eigenlijk op microschaal wat de samenleving is, een huisgezin is dat eigenlijk ook. Vandaar dat men zegt 'de burgervader' of 'de burgermoeder'.

(Hugo Marsoul, 67, christendemocraat – Burgemeester van Diest 1989-2002)

Wat een meiske kan doen, hè...

Ik ben in de politiek gekomen als werkman in de Cockerill-fabrieken in de jaren vijftig. In 1958 vroegen ze mij leider van de vakbond te worden. Er waren veel Vlamingen die absoluut een Vlaamse afgevaardigde wilden en ook de Walen waren content met mij. Ik hielp de fabrieksmensen op taalvlak en op sociaal vlak. Als syndicalist moet je je ook iets aantrekken van de politiek, want als je als syndicalist iets kunt verkrijgen maar op het politieke vlak beslissen ze het tegenovergestelde, dan heb je daar weinig aan, hè. André Cools had mij al bezig gezien wanneer ik redevoeringen hield. Ik had een ver dragende stem en hij vroeg me om op de lijst te staan. Dat was in 1970, maar de statuten van de vakbond van professionele *aciéries* hadden een artikel 17 waarin stond dat syndicalisten die ook aan politiek deden, geen vertegenwoordiger konden blijven. Ik heb er toen voor gekozen op te stappen als vakbondsleider. Ik bleef nog lid, maar ik was geen leider meer. En ik ging dus aan politiek doen. Hier in Ougrée was zelfs de burgemeester van toen heel tevreden dat er een werkman van de Cockerillfabrieken – daar werkten toen veertigduizend mensen – op de lijst zou komen. In 1971 werd ik eerste schepen in Ougrée.

In 1974 waren er parlementsverkiezingen en André Cools wilde mij weer op de lijst. Ik stond zesde. We haalden zes zetels en toen werd ik dus volksvertegenwoordiger. Maar ik werkte nog altijd in de fabriek en ik was nog steeds lid van de vakbond. Ik heb dan weer moeten kiezen: ofwel de politiek ofwel de vakbond, want combineren mocht niet als volksvertegenwoordiger.

Velen denken dat ik als socialist geboren ben, maar dat is niet zo.

In 1953 heb ik mijn eerste socialistische partijkaart aangeschaft, we waren toen net vanuit Jeuk naar Ougrée verhuisd.

Mijn ouders baatten er café De Hoogovens uit en tegenover ons café was er het Volkshuis, *La maison du peuple*. Ik zat meer in het Volkshuis dan in het café van mijn ouders, want in dat Volkshuis werkten twee heel schone meisjes en met een ervan ben ik nu al bijna zevenenvijftig jaar getrouwd. Dus in het Volkshuis heb ik mijn eerste lidkaart gekocht van de socialistische partij, maar het was meer voor het meisje dan voor iets anders.

Dat is zoals het liedje: *‘Er was een meisje, schoon aangedaan, zo’n matrozenkostuumke aan. En om dat liedje goed te verstaan beginnen we terug van voor af aan!’* Voilà, zo werd ik socialist. Wat een meisje kan doen, hè...

(Gaston Onkelinx, 80, socialist – Burgemeester van Seraing 1988-1994)

Uit de loopgraven

Toen ik hier in 1978 aankwam vroegen verschillende mensen, onder wie Herman De Croo en Willy De Clercq, of ik iets kon doen voor de liberale partij. Men wilde het economisch leven ook politiek gestalte geven. Willy De Clercq riep mensen uit de industrie op om uit de loopgraven te komen. Hij is mijn boegbeeld.

(Stefaan Platteau, 77, liberaal – Burgemeester van Dilbeek 1989-1992 en 1995-2012)

Groen was toen nog geen politieke kleur

Ik ben in de politiek terechtgekomen door hier te komen wonen. Ik was pas verhuisd vanuit Drogenbos en toevallig was er drie dagen later een verkiezing. Ik was in Drogenbos actief bij de CVP-jongeren en daardoor zijn ze mij komen vragen of ik op de lijst van de Gemeentebelangen wilde staan. Tegen alle verwachtingen in werd ik bij de verkiezingen van 1970 vanop een niet-verkiesbare plaats verkozen. Een jaar later waren er ook verkiezingen voor de randfederatie Halle, waarbij men de agglomeratie

Brussel een soort groene gordel wilde geven. Dat was een grote motivering bij mezelf en de meeste beginnelingen in de politiek omdat wij geïnspireerd waren door de bewegingen van mei '68. Ik en veel generatiegenoten wilden graag de zaken veranderen. Er waren twee mogelijkheden: of je engageerde je in actiegroepen – dat is ook de periode van het ontstaan van de eerste milieu-bewegingen – of je ging van binnenuit aan de structuur werken. Ik dacht meer te kunnen bereiken door in het systeem te stappen: van binnenuit werken zonder dat idealisme te verloochenen.

Men had zavel nodig voor de aanleg van de autosnelweg. Hoe dichterbij men die grondstof kon krijgen, hoe groter de winst voor de projectleiders. Hier in de streek zit er zavel in de bodem, dus wilde de een zavelputten en de ander dan weer niet. Er kwamen stilaan spontane leefmilieuacties. Die moesten ook gedragen worden in de politiek. Op dat moment – begin jaren zeventig – had je in veel politieke partijen nieuwe jonge mensen die eigenlijk groenen waren.

Groen was toen nog geen politieke kleur: het was een thema dat soms nogal vreemd bekeken werd. We voelden ons zo'n beetje beeldenstormers, maar dan wat landschap en erfgoed betreft. Dat was eigenlijk wel een mooie tijd. We kregen genoeg weerklank. Het was de tijd van de eerste beschermende maatregelen voor landschappen. Onder meer met Frans Van Mechelen hebben we hier meerdere klasseringen van het landschap kunnen afdwingen en we hebben ook wel wat gewestplannen beïnvloed. Mensen zagen dat er iets gebeurde, we waren geloofwaardig.

In 1971 kregen wij thema's als leefmilieu en ruimtelijke ordening op ons bord, het was ook de periode van de voorbereiding van de gewestplannen, die toch een zeer grote invloed gehad hebben tot op de dag van vandaag. Eigenlijk heeft men toen de ruimtelijke ordening willen gebruiken om een aantal communautaire aspecten op te lossen, door bepaalde zones niet meer bebouwbaar te maken. Er werd ook veel tijd besteed aan vorming en we kregen

uitleg bij de wetgeving die toen pas startte.

Ik was op de trein gesprongen, dicht tegen de locomotief aan en ik was mee.

Die politieke microbe heb ik deels van thuis meegekregen. Dat zat een beetje in de familie, thuis werden de kranten commentariseerd en zo. Later in de collegejaren kwamen daar andere dimensies bij. Dat was de tijd van de schoolstrijd met Collard en betogingen waar we nog in meegestapt hebben. Ik gaf toen ook al toespraken voor de klas, over democratie en zo.

En ten slotte is ook de KSA voor een deel verantwoordelijk voor de vorming van mijn politiek bewustzijn. Wij hadden een zeer actieve KSA met fantastische leiders en ook proosten die ons van alles bijbrachten. Het was de periode van de *plus est en vous*-gedachte die me tot op de dag van vandaag inspireert.

(Hugo Casaer, 75, christendemocraat – Burgemeester van Beersel 1986-2012)

In Wallonië

Ik heb altijd graag Waalse kameraden *gécôtôyeerd*. Als men mij vraagt waar ik socialist geworden ben, dan is dat in Wallonië. Ik heb mijn legerdienst gedaan in Casteau, en mijn ouders hadden ook vrienden in die omgeving. De manier waarop Walen met elkaar omgingen beviel me, ik bezocht regelmatig volkshuizen en ik las alle dagen *Le Peuple*. Ik was geen lid van de partij, maar ik ben dat wel snel geworden, uit nieuwsgierigheid. Mijn ouders waren niet direct politiek geëngageerde mensen, ze waren niet links of rechts, eerder liberaal.

(Bob Cools, 78, socialist – Burgemeester van Antwerpen 1983-1994)

Iemand met *nen diplom*

In 1976 had ik een plaatselijke afdeling van het Vermeylenfonds opgericht, een culturele vereniging die bij het socialisme aanleunt. We kwamen samen in het partijlokaal, de Germinal. Mijn

bezoek aan de Sovjet-Unie had mij geïnspireerd om een debat-avond te organiseren over de visie van de Sovjet-Unie tegenover die van de Verenigde Staten. Die avond waren er meer dan tweehonderd aanwezigen, de Germinal was te klein. Dat hadden de sossen hier nog niet vaak gezien en toen hebben ze gevraagd of ik op hun lijst wilde staan. Ze waren content, want het was eens iemand met *nen diplom*. Ze verwachtten zes zetels en mij zouden ze op de zevende plaats zetten. Wisten zij veel dat ik hier een stuk van mijn jeugd had doorgebracht. Vóór mijn ouders gevlucht waren in de meidagen van 1940 heb ik hier samen met mijn tweelingbroer schoolgelopen. De mensen van Gistel herinnerden zich dat *tweelingsje van binst den oorlog* blijkbaar nog, want ik had de meeste voorkeursstemmen van alle kandidaten op de socialistische lijst. En zo ben ik onmiddellijk schepen geworden. (*Redgy Tulpin, 72, socialist – Burgemeester van Gistel 1989-1994*)

Broeders van Liefde

In 1970 kwamen ze mij vragen of ik op de lijst wilde staan. Aanvankelijk interesseerde me dat niet. Ik was toen studiemeester bij de Broeders van Liefde. Ik heb de directeur gevraagd of hij een briefje wilde schrijven waarop stond dat het niet mocht van de school. Zo gezegd zo gedaan. Op een dag stap ik met dat briefje naar die mannen, ik kon nogal goed komedie spelen: 'Ik vind het zo jammer, ik zou het met plezier gedaan hebben maar ik mag niet!' 'O,' zeiden ze, 'dat is geen probleem. Je mag niet aan politiek doen in de school, maar erbuiten natuurlijk wel!' Toen kon ik onmogelijk nog weigeren. Die verkiezing was eigenlijk een tweestrijd tussen mij en een opkomende ster bij de socialisten. Zij wonnen evenveel zetels als wij, maar omdat ik de meeste stemmen haalde werd ik burgemeester. Dertig jaar lang! Die socialistische concurrent heeft dat nog proberen tegen te houden bij het ministerie van Binnenlandse Zaken, maar dat is niet gelukt. (*Door Steyaert, 75, christendemocraat – Burgemeester van Leopoldsburg 1971-2000*)

L'éternel second

Mijn voorganger is in de nacht van zijn zesenvijftigste verjaardag gestorven. Hij was toen drie jaar burgemeester, ik heb dat burgemeesterschap ad interim voor hem afgemaakt. We waren goede vrienden en ik wist min of meer hoe hij in zijn binnenste dacht over bepaalde zaken.

In de politiek is het altijd een beetje een dilemma. Neem een blad papier en trek daar twee diagonale lijnen op. De ene is de lijn van de populariteit. En de andere is de lijn van de dossierkennis. Ik was eerste schepen en ik voelde mij zo'n beetje *l'éternel second* in de positieve zin van het woord. De Poulidor van de lokale politiek. Ik liet de toogpraat liever aan anderen, ik voelde mij gelukkig met de dossiers. En plots stierf de populaire burgemeester en werd die vervangen door de minder populaire dossiervreter. Ik ben op zoek moeten gaan naar het middelpunt waar die twee lijnen samenkomen omdat ik besepte dat een burgemeester ook sociale verplichtingen heeft ten opzichte van de bevolking.

(Hugo Casaer, 75, christendemocraat – Burgemeester van Beersel 1986-2012)

Bond Moyson

Vroeger werkte ik voor de Bond Moyson en het ABVV. Via de mutualiteit kon ik mij ten dienste stellen van de mensen. Ik heb toen veel aan dienstbetoon gedaan. In die tijd konden veel mensen nog niet goed lezen of schrijven. Via dat kanaal ben ik dan aan politiek gaan doen. In 1961 had ik mijn eerste mandaat, ik zat toen in de Commissie van Openbare Onderstand, de voorloper van het OCMW.

(Maurice Bourgois, 81, socialist – Burgemeester van Zonnebeke 1983-2003)

Als je hakkelt heb je geen dromen

Toen ik een jaar of tien was, vroeg ik eens aan mijn vader: 'Wat is dat eigenlijk, een sos?' Hij antwoordde: 'Dat is een *kalote* die niet naar de mis gaat.' Veel verduidelijkte dat niet, maar ik wist toen al dat zo iemand anders was.

Mensen hebben lang gedacht dat ik idioot was vanwege mijn spraakgebrek. Ik heb het mezelf afgeleerd, nu hoor je bijna niet meer dat ik stotter. Omdat ik stotterde moest ik niet vaak antwoorden of voorlezen in de les. Ik moest daar niet al te veel voor doen, en ik maakte mij toch geen illusies: als je hakkelt heb je geen dromen. Mijn tweelingbroer was de rapste, altijd de eerste, en ik altijd de tweede. Op ons veertiende kregen we werk aangeboden in een schoenenfabriek. We konden nog niet direct aan de slag, we moesten wachten tot eind oktober om te mogen beginnen. Mijn moeder werd een beetje nerveus omdat we in die tussentijd geen kindergeld meer zouden ontvangen. Bij ons was dat toen echt broodnodig. Daarom zijn mijn broer en ik nog twee maanden naar het achtste studiejaar gegaan voor we op 't fabriek begonnen. Iemand van het syndicaat had dat gearrangeerd zodat we toch dat kindergeld nog kregen.

Toen begonnen we in de schoenenfabriek. Heel raar. De ene dag ben je nog scholier en word je behandeld als een kind, en de dag erop ben je volwassen want je zit in de fabriek. Daar word je met van alles en nog wat geconfronteerd. We hebben daar een versnelde seksuele opvoeding gekregen van al dat vrouwvolk. Want niets is crapuleuzer dan negentien vrouwen bij een kleintje. Ze maken hem van alles en nog wat wijs.

Wij hadden niks om ons mee te verplaatsen. Op een dag kreeg mijn broer een velo van iemand die 'm op 't stort had gevonden. En ik kreeg de kindervelo van de zoon van de baas waarbij mijn zus werkte. Ik ben nog twee jaar aan een stuk met dat kindervelootje gaan werken. Ongelooflijk, maar dat was zo. En iedereen riep 'hé hé hé!' als je passeerde. Tot ik ook een velo kreeg. Geen nieuwe, ze konden dat absoluut niet betalen. Ik kreeg een oude, zware velo. Ik moet eerlijk zeggen: eigenlijk was ik met

mijn gestalte beter af met dat kinderveloetje dan met die grote. Maar je babbelt daar niet over want je wilt een grote: je bent groot, je zit in de fabriek. En je hebt al je seksuele opvoeding gekregen. Waarom zou je dan niet groot zijn?

De baas van de fabriek had een paar schoenen gemaakt voor mij. Van de magazijnier kreeg ik een speciale *frak* om met de velo te rijden. Godverdomme, ik voelde mij zo rijk!

Op een dag kwam er een inspecteur van de verzekeringsmaatschappij De Sociale Voorzorg bij mijn broer om te vragen of hij verzekeringen wilde verkopen. Volgens mijn broer verdiende dat te weinig, dus hij heeft ervoor bedankt, maar hij heeft ze wel naar mij doorgestuurd. Toen ik een paar maanden als verzekeringsagent werkte kwam ik bij een gezin in Ingelmunster. Vader werkte in de schoenenfabriek en moeder was thuis met drie kindjes. Ze hadden het niet breed. We babbelden wat, ik deed alsof ik alles af wist van verzekeringen en dat praten van mij ging ook al vlotter. Plots vraagt hij mij: 'Kunt gij er niet voor zorgen dat ik een nieuwe jas krijg?' Dan hebben we zijn versleten mantel geschroeid aan de Leuvense stoof, tot er een groot gat in was. Ik heb dat aangegeven bij de verzekeringsmaatschappij en drie weken later kreeg hij een cheque van 1200 frank, genoeg om een nieuwe jas te kopen. Doodgelukkig waren wij! Hij met zijn nieuwe jas en ik omdat we ermee weggekomen waren!

Een tijd later moest ik weer in Ingelmunster zijn, het was daar duiveninkorving. Er was veel volk en plots hoor ik 'Daar is hij!' Het was de man van die jas. Hij verkondigde aan iedereen die het wilde horen: 'Bij hem moet je je laten verzekeren, hij steekt zelf uw jas in brand! En ge krijgt een nieuwe.' Dat soort dingen heb ik meegemaakt. Ik heb dertig jaar verzekeringen gedaan en ik heb dat eigenlijk nooit graag gedaan. Het is een schooiersstiel.

De vorige burgemeester was soms een beetje akelig in de omgang maar wel een heel rechtzinnig mens. Toch had hij vijanden binnen ons bestuur.

Op een bepaald moment zei er iemand in het partijbestuur: ‘Zeg, Robert, wanneer gaat ge nu weg?’ ‘*Subiet*’, was zijn antwoord en hij is vertrokken. Dan zaten ze natuurlijk met een dilemma, wie moesten ze nu pakken? Ik had als schepen meer stemmen dan de burgemeester. En ze zeiden: we gaan Verledens pakken. Toen zeiden ze in Izegem: ‘Godver, wat hebben ze daar nu gestoken, hij is maar tot zijn veertiende naar school geweest, dat gaat ne slimme zijn!’

Mijn tweelingbroer en ik, wij zijn twee dezelfde. We trokken veel samen op, hij kwam graag naar het stadhuis toen ik burgemeester was. Hij was er ook toen baron Schietere de Lophem kennis kwam maken met zijn nieuwe burgemeester. Baron Schietere de Lophem had overal grond liggen tot in Frankrijk. We zaten te babbelen en te zeveren en eigenlijk waren we hem een beetje voor de gek aan het houden. Wij hielden niet zo van die grote meneren. Onze familie diende in die tijd op het kasteel in Ingelmunster en echt goed werden ze daar niet behandeld. Vandaar onze afkeer voor graven en baronnen. Op een bepaald moment stelt de graaf voor om iets te gaan eten. Blijkbaar vielen we toch nog in de smaak, ik weet niet waarom. Hij had waarschijnlijk nog nooit zo’n praat gehoord. Hij zei: ‘Gaat u mee iets eten?’ ‘Ja,’ zei mijn broer, ‘maar mijn broer niet hoor, hij kan niet met mes en vork eten.’ Wij hebben ons scheel gelachen met hem!

Ik had een knap schepencollege. De schepenen waren stuk voor stuk slimmer dan ik. Maar als je slim genoeg bent om te weten dat je dom bent, kom je al ergens.

Ik hing graag de onnozelaar uit. Ik herinner me nog een *vrouwke* dat kwam klagen dat haar man hun geld verspeeld had. Ze keek scheel en ze sprak met een dubbele tong: ‘Moet ge nu eens iets weten? Mijn vent heeft gisteren 48.000 frank *verpoept*.’ ‘Hoezo?’ ‘Awel, in een hoerenkot, ge moet dat niet vragen, hè!’ Ik zeg: ‘Hij moet nog een goeien hebben!’ ‘Godverdomme, ’t is niet om te lachen!’ Ik zeg: ‘We gaan er niet lang over babbelen, we gaan

eens bij Geert Bourgeois langs.' Ik vertelde het verhaal aan Geert Bourgeois, die toen schepen was, en mevrouw viel me bij. Ze zei: 'Mijn vent heeft gisteren 48.000 frank *verdaan*.' Ze paste zich al aan. Ze besloot haar verhaal met: 'Ik ben daar vet mee, ik ben mijn geld kwijt.' En iedere keer dat ze iets zei keek ze scheel en lispelde ze. Achter haar rug bootste ik haar na: ik keek ook scheel naar Geert Bourgeois en ik lispelde ook. En plots begon Geert Bourgeois daar te lachen! Te lachen! Dat vrouwke is van pure colère weggegaan. Bourgeois zei: 'We hebben hier weer naam gemaakt met u.' Zulke dingen deed ik graag.

(Willy Verledens, 76, socialist – Burgemeester van Izegem 1989-2006)

**IK VROEG EENS AAN MIJN VADER:
‘WAT IS DAT EIGENLIJK, EEN SOS?’
HIJ ANTWOORDDE: ‘DAT IS EEN KALOTE
DIE NIET NAAR DE MIS GAAT.’**

(WILLY VERLEDENS, 76, SOCIALIST – BURGEMEESTER VAN
IZEGEM 1989-2006)

Een Debusseré laat niet met zich lachen

De miserie is begonnen in het jaar 1964. Ik was nog niet getrouwd. Voor de gemeenteraadsverkiezingen stelde ik mij kandidaat bij de lijst van de toenmalige burgemeester. Ik had ambitie en omdat er geen andere lijst bestond behalve de socialisten ging ik polsen naar een plek op de CVP-lijst. Dat was op dinsdagavond in het gemeentecafé Het Gemeentehuis in Sint-Eloois-Winkel. De bazin kan het nu nog vertellen. Ze moesten mij niet hebben op die lijst. Ik kwam naar beneden, ik zei: 'Godverdomme, ik ga alleen opkomen!' En we zijn opgekomen met zijn tweeën tegen de CVP, onder de naamlijst Vrijheid en Democratie. Ze vonden mij een onnozelaar, maar ik was toch verkozen.

Een Debusseré laat niet met zich lachen. Never. Nooit. Dat is eigen aan het ras.

(Firmin Debusseré, 76, Vlaams-nationalist – Burgemeester van Sint-Eloois-Winkel 1976-1988)

**WE ZIJN OPGEKOMEN MET ZIJN TWEEËN
TEGEN DE CVP, ONDER DE NAAMLIJST
VRIJHEID EN DEMOCRATIE.**

**(FIRMIN DEBUSSERÉ, 76, VLAAMS-NATIONALIST –
BURGEMEESTER VAN SINT-ELOOIS-WINKEL 1976-1988)**

U gaat mij nog tegenkomen in de politiek

In 1970, nog voor de fusies, werd ik aangesproken door de CVP om de lijst te steunen. De CVP zou op dat moment splitsen: ruzie tussen de drie standen. Ikzelf kom uit de middenstandsgroep. Op het moment dat ik mij wilde engageren kwamen die drie standen terug tot verzoening. Ik werd geweerd. Men heeft mij niet aanvaard op de lijst omdat mijn vader een flamingant was. Hij had in de gevangenis gezeten. Men wilde niet dat 'de zoon van' op de lijst zou gaan staan. Ik heb toen gezegd: 'Goed, meneer de burgemeester, ik respecteer dat, maar u gaat mij nog tegenkomen in de politiek. Ik word uw tegenspeler.' Ik heb dan de Volksunie opgericht in Beselare, een deelgemeente. Zo ben ik in de politiek gestapt. Ik was op dat moment eenendertig en was niet getrouwd, dus ik zat in alle verenigingen. Ik zat in het voetbal, in het toneel, in de muziek, in de vrijdagclub, in de vogelclub, in de scouts... En ik had een auto en ik had geld. Zo kom je aan bod, hè. Ik ben altijd een volksvriend geweest.

(Dirk Cardoen, Vlaams-nationalist – Burgemeester van Zonnebeke 2003-2012)

Omdat ik journalist was mocht ik geen mandataris zijn

Ik werkte als journalist voor *Gazet van Antwerpen*, hier in de Kempense regio. Op een bepaald ogenblik was er een probleem in Turnhout waarbij de jong-CVP'ers een standpunt hadden ingenomen dat ik maar niks vond. Toen ik hun voorzitter ontmoette begon ik daarover te discussiëren. Die man zei: 'Awel, als ge het dan zo goed weet, deze avond hebben we vergadering, kom het maar eens uitleggen.' En zo ben ik erin verzeild geraakt. Politiek zat niet in de familietraditie en omdat ik journalist was mocht ik geen mandataris zijn. Zelfs op de lijst staan betekende onherroepelijk ontslag. Dus ik heb wel een hele tijd verdoken aan politiek gedaan.

(Marcel Hendrickx, 76, christendemocraat – Burgemeester van Turnhout 1995-2009)

Twee boerenfamilies

Ik ben in de politiek verzeild geraakt door een weddenschap. Je had hier twee boerenfamilies: een in Spiere en een in Helkijn, en dat waren meteen ook de twee politieke partijen. Voor de rest was er hier niets. Roland Rigole, waar ik de weddenschap mee afsloot, wilde niet meer in de politiek blijven. Hij zei: 'Er is hier niets te verwezenlijken. Er kan hier niets worden gedaan.' En ik antwoord al lachend: 'Allez, en ik ging er juist aan beginnen!' 'Ah,' zegt hij, 'het is goed. Jij trekt de kop, ik pak de staart en we komen op!' Dus wij hebben een volledig nieuwe lijst gemaakt, TA 2000. Dat was een gemeentelijst, want in Spiere-Helkijn moet je niet afkomen met een politieke lijst.

(Dirk Walraet, 68, neutraal – Burgemeester van Spiere-Helkijn 1989-2012)

Mijn ervaring als acteur heeft zeker geholpen

Toen ik hier kwam wonen heb ik een toneelgroep opgericht die van meet af aan succes had. Zo heeft men mij leren kennen. Dat is één. Ten tweede: ik heb hen leren kennen. De lichaamstaal van een publiek leren interpreteren, dat helpt.

Ik herinner mij de eerste keer dat ik in het openbaar moest spreken, dat was naar aanleiding van de inhuldiging van burgemeester Windels. Ik was toen schepen van feestelijkheden en ik moest spreken naast kleppers als Tindemans, Swaelen, Coens en Martens.

Bloednerveus was ik! Ik had nog nooit officieel het woord gevoerd. De zenuwen gierden door mijn lijf. Ik kwam op dat podium, ik voelde die planken onder mijn voeten, het licht van de spotlights en ik voelde die geweldige spanning zo wegglijden naar mijn voeten, naar de planken. Ik was thuisgekomen.

Wij hadden een zeer goeie burgemeester. Meneer Windels was een monument in de politiek hier te lande, in de stad en daarbuiten. Ik was bang om die man op te volgen en de verantwoorde-

lijkheid op te nemen. Ik was graag schepen onder zijn vleugels. Als er iets was, ging ik naar mijn burgemeester. Toen ik hem vertelde dat ik bang was, zei hij: 'Dat is een goed teken, een teken dat je je niet gaat vergalopperen, dat je weet wat je doet. Blijf zoals je bent. Ik kan dingen die jij niet kunt. Maar jij kunt dingen die ik niet kan. Doe het op jouw manier.' Dat waren wijze woorden. In de periode dat ik burgemeester werd is ook mijn vader gestorven. Hij heeft mijn eedaflegging nog meegemaakt, enfin, ik ben naar hem toe gegaan in het ziekenhuis. En hij zei: 'Ik ben blij dat ik het weet, maar tegen de tijd dat je ingehuldigd wordt zal ik begraven zijn.' En dat was zo. Dus dat was toch een heel emotionele periode, burgemeester worden.

Ik heb snel geleerd dat je niet alles alleen en niet alles perfect kunt doen. Je probeert het zo goed mogelijk te doen. Lukt het, des te beter, lukt het niet dan gaan we *de buil tegen de blutse slaan* en we doen voort.

Ik heb ook al dikwijls gezegd: 'Het kan ook eens tegenslaan, maar tegen dat het 's anderendaags 's morgens is, moet ik weer *courage* hebben.' Er hangt een spreuk in mijn bureau: 'Kun je niet vliegen, loop. Kun je niet lopen, kruip. Maar ga immer vooruit, nooit stilstaan.' Ik vind dat fantastisch, dat is van dokter Eugène Mattelaer, ooit burgemeester geweest van Knokke.

(Norbert De Cuyper, 68, christendemocraat – Burgemeester van Torhout 1991-2012)

De invloed van Herman De Croo

Vroeger werkte ik als verzekeringsagent in Brussel. Later heb ik mijn eigen kantoor opgebouwd. Ik was geen liberaal, geen VLD'er of PVV'er. Maar toen Herman De Croo burgemeester werd, vloog hij meteen op mij af: 'Gij moet bij ons komen!' Ik weigerde. Ik wilde eerst alles op mijn gemak bekijken in Horebeke, bij Volksbelangen. Maar dan ben ik toch, stukje bij beetje, meer in de liberale richting aan politiek gaan doen. Ik ben provincieraadslid geweest en daarna was ik tien jaar Vlaams volks-

vertegenwoordiger. En dat allemaal door de invloed van Herman De Croo.

(Joseph Browaeys, 73, liberaal – Burgemeester van Horebeke 1965-2012)

Roger De Clercq

Ik ben eigenlijk burgemeester geworden door Roger De Clercq, de grote man achter Beaulieu, een tapijtenfabriek. Ik werkte daar en Roger was mijn *patron*. In het jaar van de fusies, 1976, kwamen hier drie gemeenten samen, maar die misten politieke eenheid. Luc Martens, de huidige burgemeester van Roeselare, wilde een CVP-lijst, maar ik wilde dat niet: dat is geen goed idee als je in de industrie zit. Je moet zorgen dat je met iedereen kunt praten, ook met de socialisten en de liberalen. Op een zeker moment kwam Roger De Clercq naar mij en hij zei: 'Ik wil een eenheidslijst die de drie gemeenten overkoepelt, maar als gij niet meedoet, dan gaat dat niet lukken.' Aanvankelijk weigerde ik op te komen. Omdat Roger bleef zagen, ben ik dan toch meegegaan. Roger De Clercq wilde in de gemeente ook een vinger in de pap hebben, en daar was ik de ideale man voor, hè. Dus ik deed dat. Ik werd meteen als schepen gekozen. Mijn voorganger haalde de meeste stemmen en bleef ondanks zijn ouderdom burgemeester, maar in principe was ik de officiële baas van het stadhuis. In 1982 ben ik dan officieel tot burgemeester gekozen. Maar het was niet ik, hè, die zei wat er zou gebeuren. Maar Roger liet mij wel alles uitvoeren, dat was belangrijk. Ik heb drie facetten verenigd: sport, zaken en politiek. Dat wierp zijn vruchten af. Toen ik gekozen werd als burgemeester haalde mijn partij alle zetels binnen. Negentien op negentien! Als dat geen dictatuur was! Maar ik deed daar niks speciaals voor. Ik deed gewoon alles voor iedereen. Groot of klein, ze kwamen hier allemaal om hulp, raad of geld.

(Noël Demeulenaere, 74, neutraal – Burgemeester van Wielsbeke 1982-1994)

Campagne

Zodra ze naambekendheid hadden en al burgemeester waren, hechtten deze burgemeesters minder belang aan hun campagne dan bij het begin van hun carrière. De meeste burgemeesters gaan ervan uit dat ze door hun beleid zes jaar lang campagne hebben gevoerd. De oudste burgemeesters vertellen over de tijd dat men nog de cijfers van de kieslijsten op straten en muren ging kalken. In sommige dorpen werd de strijd vooral gevoerd via fanfares. Het meest heroïsche verhaal komt van Charles Vanheuverzwijn uit Nederbrakel, die niemand minder dan Herman De Croo in het stof liet bijten na een bitse strijd om de burgemeesterssjerp.

‘Met De Croo naar de top’

In 1970 bij de eerste fusie waren er vijf gemeenten: Nederbrakel, Zegelsem, Opbrakel, Elst en Michelbeke. Herman De Croo was volksvertegenwoordiger en ik was burgemeester van Nederbrakel. Hij kwam dus op tegen mij, tegen de CVP. Dat werd nogal vlug een harde strijd. Hij voelde natuurlijk dat hij in Nederbrakel nog niet veel houvast had, hij was er ook niet al te graag gezien. Hij was te antiklerikaal, de mensen namen dat hier toen nog niet zo goed.

Hij kwam op in de overtuiging dat hij burgemeester zou worden. Hij moest en hij zou winnen. Het spel werd vuil gespeeld: met teksten, pamfletten, *briefkes* en gazetjes, en wat nog allemaal. Hij werd vaak ‘de burgemeester van menen’ genoemd. ‘Menen’ in de betekenis van: denken dat je het zult worden. Er werd in die tijd ook nogal veel over en weer gescholden: wij scholden hem uit en zij scholden ons uit. Eigenlijk was dat vuile gemeentepolitiek. De Croo was al een paar jaar getrouwd en hij had nog geen kinderen. Ze beschimpten hem: ‘Ge zoudt een gemeente willen besturen en ge kunt nog geen kinderen maken.’ Dat soort fraais.

Ik was redelijk actief. Er werd geplakt, geplakt en geplakt, hè. En er werden soms pamfletten afgetrokken door beide partijen. Er moest er maar een beginnen en de ander deed dat natuurlijk ook. Dat was een oorlog tegen elkaar.

Ge moest in iedere gemeente een groep hebben die plakdienst verzekerde. Wanneer we terugkwamen was het feest. Iedereen vertelde zijn bevindingen: waar hij geplakt had, hoeveel hij geplakt had, waar er affiches afgetrokken waren, waar er scheef hingen, waar er omgekeerd hingen en waar ze een moustache bij getekend hadden. Dat werd bij mij ook soms gedaan; dat de foto op mijn affiche volledig vermassacreerd was. Die militanten hadden daar hun plezier in. Het was toch weken aan een stuk dat ze dat deden. Door weer en wind. Het vuilste was wanneer ze met hun plakborstels op de straten gingen staan schrijven, dat werd ook gedaan. ‘De Croo favoriet’, ‘Met De Croo naar de top’.

**HERMAN DE CROO WAS TE
ANTIKLERIKAAL, DE MENSEN NAMEN DAT
HIER TOEN NOG NIET ZO GOED.**

(CHARLES VANHEUVERZWIJN, 82, CHRISTENDEMOCRAAT –
BURGEMEESTER VAN NEDERBRAKEL 1964-1976)

Die waren daar een beetje straffer in dan onze mannen. Wat een energie die militanten hadden!

Ooit kwam ik op een bal met mijn vrouw. We waren er nog geen vijf minuten en daar kwamen al een aantal opgehitste mannen van de PVV op mij af die mij klop wilden geven. Dat ging ver, hè. We reden rond met autokaravanen, met twee, drie auto's elk. Dat was in de hele gemeente een getoeter en een gerij. Met die luidsprekers, dat was formidabel.

Maar toen de uitslag van de verkiezingen kwam, dat was iets anders, hè. Die avond op het gemeenteplein kon er geen mens meer bij. Het was een overrompeling. In alle straatjes rond het plein stonden mensen.

Toen ik buitenkwam uit het gemeentehuis en de mensen de uitslag hoorden, moest ik een beetje afgeschermd worden, want ze zouden mij vertrappeld hebben. Ik zal dat nooit vergeten. Die avond hebben we van De Croo en zijn compagnie natuurlijk niets meer gezien, die waren weg met de staart tussen de benen.

De Croo en ik, wij stonden niet met getrokken messen tegenover elkaar, verre van. Maar we hielden ons toch een beetje afzijdig, want de mensen zouden het niet graag gezien hebben dat we vriendschappelijk met elkaar omgingen. Noch zijn mensen, noch onze mensen.

Hij had het onderspit gedolven en zijn militanten waren zeer verbeten. Bij een ruitersommegang in Michelbeke plaatsten wij een tribune. En wat gebeurde er? De nacht voordien braken de mannen van De Croo die tribune af! Uit gramschap, ze waren kwaad. Een tijd later sloeg een liberale militant de entree van het gemeentehuis van Opbrakel kort en klein. De sfeer hier was hard en grimmig. En dat allemaal omdat De Croo verloren had. Want er stonden al borden: 'De Croo volksvertegenwoordiger-burgemeester'. Er waren mensen die al bloemen gekocht hadden voor hem, om ze te kunnen overhandigen bij wijze van felicitatie voor zijn overwinning.

Ik heb De Croo ooit horen verklaren op tv dat hij nog nooit een verkiezing verloren had. Op het parlementaire vlak bekeken was dat misschien waar, maar hij heeft hier in Brakel toch al drie keer het onderspit moeten delven.

Achteraf is dat allemaal een beetje met *zeem* overgoten en dat is verbeterd, hoor. Je kunt niet eeuwig op gespannen voet blijven leven, hè. We spraken soms wel met elkaar, maar we hebben het nooit over onze heethoofden van militanten gehad. Uit schrik dat we de andere gelijk zouden moeten geven, zeker?

(Charles Vanheuverzwijn, 82, christendemocraat – Burgemeester van Nederbrakel 1964-1976)

Open brief aan De Croo

Mijnheer de burgemeester,

Zoals de ganse bevolking reeds heeft kunnen vaststellen, staat de C.V.P. erop, haar verkiezingsstrijd op een waardig peil te houden, in volle eerbied voor de mens en zijn privé-leven.

Wat U betreft, wij hebben er geen bezwaar tegen, dat gij elke dag opnieuw, tien bladzijden volschrijft vol eigenlof, op het aan oudsher gekende refreinje : « ik ben het wonderkind van Michalbeke ».

"Er mag toch eens gelachen worden ook, hoewel wij het nu toch al lang weten, dat gij de schoonste, de slimste, de rijkste, enz. jongen zijt van uren in de ronde, en... dat al de andere mensen van onze streek - uw eigen medekandidaten - inbegrepen - slechts eebemillige pummels zijn.

Als wij uw eigen kies papieren mogen geloven, staat er op uw slecht gecamoufleerde PVV lijst, slechts één man, die het besproken waard is. Al de rest is louter lijst vulsel. Nu hiermee weten de kiezers van Nieuw-Brakel inena dat zij hun gemeentensad uit een andere lijst moeten kiezen.

U vergist u echter doortlijk, wanneer u meent dat u alles toegelaten is.

Noteer goed : wij zullen niet dulden, dat gij menen op onze lijst, in hun eer en privé-leven gaat bezwadden, zeker niet daar gij zelf door niemand werd aangevallen.

Wij zagen het derhalve als onze ereplicht onmiddellijk en krachtig publiek hertogen te protesteren.

Het is noch min noch meer, het werk van een kleine mijnheer, waar u over een van onze kandidaten te Elst schrijft :

... "een kandidaat die zelfs voor zijn eigen niet mag stemmen (dat duurde toch 20 jaar !)"

Dat is leveel en te weinig gezegd, laat de mensen van alles veronderstellen... en het is ellensaf emeng.

Mijnheer De Croo, ik kan niet met uw grote kluis zwaaien..., weet alleen maar, dat een burgemeester, als hoofd van politie, de bewaarder van het strafregister is, en hiermee ook de bewaker van de eer van alle burgers.

Meeten weten al de burgers van Nieuw-Brakel, welk vrees zij met u in de kuip hebben en tot welke misbruiken u in staat zouwt zijn, als u meest uw eigen glorie te moeten dienen, met onwaardige indiskrete.

Het is juist dat een van onze kandidaten, nl. de heer Lameroq uit Elst eens zijn kiesrecht werd ontnomen..., wegens smaad aan de politie. Door uw gebelisdenerij laat u echter van alles veronderstellen. Maar die man heeft ervoor geboet. Mijnheer de Advokaat ! en is in eer hersteld ! én de kiezers van Elst zullen - u ook - op uw voligheid op 11 oktober een klinkend antwoord geven. Zeer velen zullen zelfs niet wachten tot 11 oktober. Zij zullen gebruik maken van de door u zelf rondgestuurde briefkaarten en er vlakaf hun mening op schrijven.

Immers, alle eerlijke mensen, tot welke partij zij ook mogen behoren, kunnen niet anders dan zulke praktijken ten strengste afkeuren.

U handelwijze is immers niet alleen laakbaar als burgemeester, zij is meer dan laakbaar voor een zo geheten intellectueel, gevaarlijk zelfs voor een advocaat en vieselijk voor een volksvertegenwoordiger.

Met de daarbij passende gevoelens.

CH. VAN HEUVERSWIJN
Burgemeester kl. Nederbrakel

P.S. : Dit schrijven werd eveneens doorgestuurd aan alle volksvertegenwoordigers van het ganse vlaamse land ; aan alle advocaten en aan de rechtbank te Oudenaarde, en naar tal van andere personaliteiten in het land.

VERKIEZINGSBLAD 11-10-1970

Brakel, 25-9-1970

Antwoord aan **Mijnheer** Vanheuverszwin

U valt in oude C.V.P.-gewoonten : na het beschimpen, komt het bezwadden !

Nochtans is het normaal dat iemand die naar een openbaar ambt dingt, rekenschap geeft.

Indien U werkelijk het verleden van elke kandidaat wenst te onderzoeken, dan gaan wij volstrekt akkoord. Willen wij beginnen met de lijsttrekkers ? Tenzij gij, voor UW PERSOON ZELF, daar bezwaar tegen hebt.

Uw lage en leugenachtige aanvallen bewijzen eens te meer uw volledig gemis aan argumenten, de paniekstemming waarin U verkeert en de kleingeestigheid waaraan gij lijdt.

De zeventien kandidaten van Lijst Nr 2 die gij tracht te vernederen in hun persoon en hun familie, zijn VRIJE mensen, die allen geestdriftig en BELANGLOOS uw ouderwetse wijze van besturen zullen helpen omvergoelen.

Het kiezerskorps zal op 11 oktober as. uw lastertal veroordelen.

Wij allen, zoals trouwens duizenden medeburgers uit Brakel, zijn fier op onze lijst, ons programma, onze PLOEGGEST en onze kopman.

De honden die blaffen, bijten niet, Mijnheer Van Heuverszwin !

BRAKEL HEEFT ER NU GENOEG VAN ! En een spoor meer of minder zal er niets aan veranderen.

Hoogachtend,
LIJST NR 2

P.S. Volksvertegenwoordiger Prof. Herman De Croo die door zijn beroep andere plichten en rechten heeft dan Dhr. Van Heuverszwin, vindt het overbodig verder in te gaan over in paniek geuite lage beschuldigingen.

De glimlach van alle Vlaamse volksvertegenwoordigers, advocaten, rechtbanken en andere personaliteiten bij het lezen van uw literatuur, maakt verder commentaar overbodig.

TER HERINNERING : 20 jaar kiesrecht ontnemen voor alleen maar „smaad aan de politie“ is toch een zware straf !

Verantwoordelijke uitgever : Herman De Croo, Volksvertegenwoordiger / Burgemeester, Michalbeke.

‘Je bent een product!’

Het was mijn vriend, een professioneel fotograaf, die mij op de juiste weg heeft gezet. Hij maakte me duidelijk dat ik mezelf als product moest zien te verkopen en dat ik iets speciaals moest hebben. Zijn vrouw was kapster, dus mijn baard en snor lagen nogal voor de hand. Drie maanden voor de verkiezingen trok ik naar de coiffeuse. Ze legde een klein *krulleke* in mijn snor. Ik moet eerlijk zeggen: ik was beschaamd toen ik mezelf in de spiegel zag. ‘Moet ik daarmee de verkiezingen winnen?’ ‘Sst!’ zei mijn vriend. ‘Je bent een product! Je moet jezelf verkopen. Zoek een hoop jongeren, we gaan foto’s nemen en we gaan alles volplakken.’ We hebben heel Gistel ondersteboven geplakt.

Het was kermis en we wilden een test doen. We deden een toertje, geen kat die naar me keek. Wij terug bij de coiffeuse om dit keer een forse krul in mijn snor te leggen en terug naar die kermis. Al die vrouwen: ‘Kijk, kijk, daar loopt hij! Dat is die...!’ Ik kende geen 480 mensen maar ik had 480 voorkeursstemmen, dus ik was verkozen. Nadien moet je het natuurlijk waarmaken.

Ik werkte toen in Brussel op een kabinet in een buurt waar veel Joegoslaven en Bulgaren woonden. Die mannen kwamen allemaal naar buiten, ik had daar nogal succes met mijn snor!

Voor hen is dat blijkbaar hét symbool van mannelijkheid. Ik was geen politicus die naar de cafés ging om pinten te trakteren, dat deed ik niet. De mensen wisten dat. Ik wilde Gistel graag veranderen en ik werd daarbij gesteund door een groep, maar ik ben nooit van deur tot deur gegaan. Mensen konden naar mijn zitdagen komen als ze me wilden leren kennen of als ze met iets zaten. Dat was mijn methode. Of het de beste was, daar ga ik niet over oordelen.

(Redgy Tulpin, 72, socialist – Burgemeester van Gistel 1989-1994)

WIJ TERUG BIJ DE COIFFEUSE OM DIT KEER EEN FORSE KRUL IN MIJN SNOR TE LEGGEN.

(REDGY TULPIN, 72, SOCIALIST – BURGEMEESTER VAN
GISTEL 1989-1994)

Opleiding marketing

Ik had een opleiding marketing gevolgd en ben zelf ook docent geweest. Ik weet dus wel hoe je campagne moet voeren. Een goed half jaar voor de verkiezingen liet ik mijn studenten een telefonische enquête doen. Ze moesten de inwoners opbellen onder het mom van: ‘Mogen wij u een paar vragen stellen over uw gemeente?’ Aan de hand van die antwoorden werkte ik een programma uit waar ik dan mee naar de kiezer trok. Tweeën-

twintig dagen voor de verkiezingen begon ik reclame te maken voor mijn lijst. Ik had eenentwintig kandidaten, dus vanaf de tweeëntwintigste dag voor de verkiezingen liet ik elke dag in iedere brievenbus een blad steken met een kandidaat erop. Dus per dag één blad met een kandidaat, een foto en wat informatie. Daarmee wekte ik de nieuwsgierigheid van de mensen. Er werd over gepraat in Ardooie: ‘Wie zou het morgen zijn?’ Ik was het allerlaatste blad. En dan nog een folder met mijn verwezenlijkingen. In het midden van die tweeëntwintig dagen gaf ik dan het programmaboekje uit, het programma dat ik gebaseerd had op dat marktonderzoek. En reclameborden, dat deed ik ook. Mijn vorige borden hadden als titel: ‘Een vader voor iedere burger’. Dat sloeg in, hè. Ik zocht zelf naar slogans, maar ik liet mijn studenten ook het een en ander doen. Dan hield ik brainstormsessies en zei ik: ‘Zoek eens iets voor mij.’ Dat deden ze graag. En daar haal je wel iets uit, meerdere ideeën zelfs.

(Karlos Callens, 64, liberaal – Burgemeester van Ardooie 1988-2012)

Burgervader tussen de mensen

Publiciteit is een zwaard dat langs twee kanten snijdt. Je moet daarmee opletten. In de campagne moet men je herkennen. Maar je moet je hoofd niet breken over welke slogan nu de beste is. Wat ik wel doe is luisteren naar mensen. Wat zeggen ze? Hoe zien ze dat? Ah, ze zien mij als burgervader. En ik ben graag bij mensen. En voilà, dat was mijn slogan: burgervader tussen de mensen. In je folder moet je zeker je kwaliteiten en je plannen in de verf zetten. Maar het is ook belangrijk dat je je ploeg vermeldt. Ik ben ook niet beschaamd om te bekennen dat ieder mens fouten maakt en ik dus ook. Dan schreef ik: ‘Ik probeer mijn best te doen. Heb ik fouten gemaakt? Dat zal wel. Zijn er zaken goed gelukt, dat zal ook wel. Maar ik ben eerlijk geweest met mezelf en met u. En ik zou dat voort willen doen. Eerlijk zijn. Met jullie en tegenover mezelf.’ Ik zeg altijd: als ik thuiskom, moet ik in de spiegel kunnen kijken.

Als je een lijst trekt als burgemeester dan weet je dat je een hele wagon achter je hebt. Jij bent de locomotief. Wil dat daarom zeggen dat je de meeste en de grootste plakкатen nodig hebt? Nee. Ze moeten je herkennen in wat je toont. Niet alleen in de slogans, maar ook in het aantal borden. Je moet daarin niet overdrijven, want meer stemmen haal je er toch niet mee, daar ben ik van overtuigd. Maar je moet natuurlijk wel zichtbaar zijn, anders denken de mensen: het interesseert hem niet meer.

Ik heb het ooit meegemaakt dat iemand die bij een vliegclub was een *vlieger* voor mij wilde laten rondcirkelen in Torhout: ‘Stemt De Cuyper!’ Dat ging mij niets kosten. Ik heb hem vriendelijk bedankt, de mensen zouden mij daarin niet herkend hebben.

Campagne, dat is niet de laatste maanden voor de verkiezingen beginnen te zwaaien naar de mensen, en een goeiedag links en een goeiedag rechts, ik geloof daar niet in. Ik ben het gewoon van een goeiedag te zeggen. Ik kan dat niet, mijn handen in mijn broekzakken steken. Op de dag van de verkiezingen sta ik aan de kiesbureaus. Je kunt de mensen ook bij het buitenkomen een goeiedag knikken, zelfs al hebben ze dan al gestemd: ‘Bedankt om uw plicht te doen.’ Dat is toch heel normaal!

De verkiezingsperiode, daar zie ik altijd tegen op. Maar eens ik begonnen ben, ben ik een zware dieselmotor die je *en route* niet zo gemakkelijk meer stillegt. Maar als het dan een uur of één is in de namiddag, op de dag van de verkiezingen, dan breekt die *ressort*. En dan word ik moe. Dan bekruipt mij het gevoel dat ik er toch niets meer aan kan doen. Griezelig afwachten met grote spanning tot de eerste uitslagen komen. Want je voelt je verantwoordelijk voor die trein die je meetrekt. Voor al die wagons.

Campagne begint de minuut na de verkiezingen. Je kunt niet alle dagen met borden rondlopen, dat gaat niet. Maar wees vriendelijk tegen de mensen. Als ik van Wijnendale naar het stadhuis ga en er hebben mij tien mensen een goeiedag gezegd, dan kan mijn dag niet meer stuk. Dan voel ik mij goed. Wie is er kwaad omdat

hij een goeiedag krijgt? Het kost geen tijd, het kost geen geld. Je hebt mensen die dat van nature doen, en je hebt er bij wie het moeilijker gaat. En als je van die laatste categorie bent, begin dan zeker niet de laatste weken voor de verkiezingen geforceerd te doen. Want dan hebben ze plezier in u, dan zeggen ze: 'Ge moet eens kijken, het zijn verkiezingen.' Ik zeg altijd: daags na de verkiezingen ben ik een gelukkig man. Dan kan ik aan iedereen goeiedag zeggen zonder dat ze zeggen: 'Het zijn weer verkiezingen.'

(Norbert De Cuyper, 68, christendemocraat – Burgemeester van Torhout 1991-2012)

CAMPAGNE, DAT IS NIET DE LAATSTE
MAANDEN VOOR DE VERKIEZINGEN
BEGINNEN TE ZWAAIEN NAAR DE
MENSEN, EN EEN GOEIEDAG LINKS EN
EEN GOEIEDAG RECHTS, IK GELOOF DAAR
NIET IN.

(NORBERT DE CUYPER, 68, CHRISTENDEMOGCRAT –
BURGEMEESTER VAN TORHOUT 1991-2012)

Een beetje soberheid loont

Ik haalde veel stemmen met relatief weinig propaganda. Ik dui-
zel wanneer ik de getallen hoor van sommige verkiezingsbud-
getten. Ik betwijfel of dat allemaal wel helpt. De mensen moeten

natuurlijk wel weten wie je bent en waarvoor je staat, maar voor je campagne een communicatiebedrijf inhuren? Tegenwoordig doet men dat in het kleinste dorp en waarom? Uit schrik om niet aan de bak te komen.

Ik denk dat origineel uit de hoek komen en jezelf zichtbaar opstellen het belangrijkste is. Nadenken over hoe je mensen beter kunt bereiken en je contacten onderhouden. Ik denk dat dat eigenlijk genoeg is. Je hoeft geen grote communicatiestrategieën te ontwikkelen. Mensen hebben het graag eenvoudig en bovendien kennen ze inmiddels het prijskaartje van zo'n campagne. Een beetje soberheid loont.

In Londerzeel heeft de CVP en daarna de CD&V altijd een volstrekte meerderheid gehad. Wij hadden dus alle mandatarissen en die storten maandelijks een kleine bijdrage in de partijkas. Na zes jaar was er genoeg om onze gemeenschappelijke propaganda te financieren. Wij gaven pamfletten uit waarop een groepsfoto stond en waarop alle kandidaten werden voorgesteld. Persoonlijke propaganda was er niet. Ooit was er iemand van de lijst die toch eens een kaartje gemaakt had en huis aan huis bezorgd had en dat viel in hele slechte aarde bij de partij. Persoonlijk vond ik dat wel een goede manier van propaganda maken omdat iedereen aan bod kwam, en we kwamen ook als groep naar buiten. Mensen verwachten dat van een partij: dat je in groep komt en mekaar niet de kop afbijt, want het is natuurlijk zo dat je echte politieke concurrenten op je eigen lijst staan.

Wij maakten op voorhand afspraken: het aantal stemmen is bepalend voor dit en dat, een hele waslijst die iedereen moest ondertekenen en waar iedereen zich ook netjes aan hield. Maar de kiezers kunnen natuurlijk wel voor meerdere mensen stemmen en dan was 't toch maar best dat ze er u ook bij pakten.

Mensen die op pensioen gaan moeten dat aanvragen bij de gemeente. Als dat dan in orde was, waren er gemeenteraadsleden die gingen kijken naar die lijsten om de mensen te kunnen vertellen dat zij voor hun pensioen gezorgd hadden, terwijl ze daar helemaal geen verdienste aan hadden. De mensen hebben

daar gewoon recht op. Ik vind niet dat je dan moet zeggen: 'Ik heb voor uw pensioen gezorgd.' Het gebeurde ook dat de mensen dachten dat ik voor iets gezorgd had. Dan kwamen ze mij soms bedanken voor iets en ik zei dan gewoon: 'Ja maar, ik heb daar niets speciaals voor moeten doen hoor, ge hebt daar gewoon recht op!' Maar er zijn natuurlijk gemeentepolitiekers die graag de indruk geven dat ze dat allemaal zelf hebben geregeld en gearrangeerd.

Je moet ook uitkijken met mensen die zeggen dat ze op je gestemd hebben. Ik heb dat altijd met een korreltje zout genomen. Ik zei dan: 'Ah, dat is heel goed!' of 'Ah ja, bedankt!' Ik dacht in mijn eigen: wie weet is 't wel waar? Ik heb daar nooit veel aandacht aan gegeven. Mensen denken dat ze bij een burgemeester moeten flemen. Ze zeggen dan: 'Je weet nooit waarvoor je die nog eens nodig hebt.' Ik heb mij daar altijd tegen afgezet, ik kon daar niet goed tegen.

(Godelieve Eeckelaers, 67, christendemocraat – Burgemeester van Londerzeel 1986-1995)

'Consequent en rechtlijnig'

Ik ben zonder grote campagne naar de verkiezingen getrokken. Ik had een kaartje laten maken met de slogan 'Consequent en rechtlijnig', mijn naam en mijn plaats op de lijst erop. Geen affiche of niks. En toch heb ik de meeste stemmen en zetels binnengehaald. Ik had natuurlijk media achter me, ik was toen, en nu eigenlijk nog, redelijk bekend. Een campagne voer je de dag na de gemeenteraadsverkiezingen en niet drie tot vier weken ervoor. Een burger heeft nood aan consequentie en rechtlijnigheid. Een populist zou veel meer stemmen halen dan ik. Maar als je zo'n beleid voert, ben je de gevangene van je stemmen. Ik noem dat de dictatuur van de voorkeurstemmen. Mensen kiezen dan niet voor het ideeëngoed, maar voor de verpakking. Ook de media spelen daarin een steeds grotere rol. Een debatacultuur, die hebben wij niet meer in Vlaanderen. Maar een burger heeft daar

nood aan! Een burger aanvaardt een nee als die gemotiveerd is. Maar zeg niet: 'Ja, maar... misschien.' Zoiets wreekt zich altijd. Een jaar of vijf geleden heeft mijn partij, Open VLD, me heel zwaar onder druk gezet. Ik moest en zou erbij komen. Toen heb ik gezegd: 'Bekijk jullie beginselverklaring, jullie contract met de burger. Ik heb een perfect alibi, jullie niet. Jullie hebben het verloochend. 2004, stemrecht voor migranten, de snel-Belgwet. Dat is jullie doodvonnis geweest. Vandaag nog.' Nu hoor ik niks meer van hen. *(Willy De Waele, 75, liberaal – Burgemeester van Lennik 2001-2011)*

Mensen snapten dat niet altijd

Pintjes trakteren deed ik niet, maar de mensen helpen, dat wel. Als de gemeentebegroting in orde was konden we ook meer doen op sociaal gebied of voor de werkgelegenheid, maar mensen snapten dat niet altijd. Bij de verkiezingen schreef ik briefjes aan de mensen, waarin ik mezelf voorstelde en vertelde wat ik al allemaal had kunnen doen en wat ik nog graag had willen doen als kandidaat-burgemeester.

(Gaston Onkelinx, 80, socialist – Burgemeester van Seraing 1988-1994)

Altijd maar bezig zijn om mensen te helpen

De sociale gevallen hebben ook allemaal een stem en ze werden totaal verwaarloosd door de anderen. Dat was hun te min. Ik raapte dat allemaal op. Ik heb daar wel veel voor moeten doen en ik heb daar ook wel wat miserie mee gehad. Het was zes jaar aan een stuk hard werken, want ik begon mijn campagne niet twee maanden voor de verkiezingen. Bij mij was dat constant, altijd maar bezig zijn om mensen te helpen.

(Willy Verledens, 76, socialist – Burgemeester van Izegem 1989-2006)

Mensen hebben rap door wie je bent

De eerste keer dat ik op een lijst stond haalde ik 1718 stemmen. Mijn mooiste resultaat tot nu toe was 5200. Ik denk dat ik die stemmen krijg van mensen die zien dat ik mijn werk met volle goesting en overtuiging doe. Ook van Franstaligen die inzien dat ik geen fanaticus of racist ben, dat ik opensta voor iedereen en de wetten wil doen respecteren.

Mensen hebben rap door wie je bent en hoe je bent. Ik ben eerder rechts getint, maar sociaal in die zin dat ik de kleintjes niet vergeet – zonder daarom de sociale of de socialist te zijn.

(Stefaan Platteau, 77, liberaal – Burgemeester van Dilbeek 1989-1992 en 1995-2012)

Tja, ik kom *achter* stemmen

Toen ik voor het eerst opkwam ging ik bij de mensen om hun stem te vragen. De eerste post die ik deed was bij een *menage* met negen kinderen die allemaal mochten stemmen. Ik kom binnen bij die mensen. ‘Wat kom je hier doen?’ vroeg de moeder. Ik zeg: ‘Tja, ik kom *achter* stemmen.’ ‘Stemmen?! Als ik moest weten dat er een van mijn kinderen niet voor u stemt, ik sla hem dood! We hebben tijdens de oorlog altijd eten gekregen bij jullie, en bij niemand anders.’ En ik zweefde daar naar buiten met een glimlach. Ik ben nadien nergens meer stemmen gaan ronselen.

Mijn vader was boer omdat hij niet anders kon, hij was de enige zoon met zes zussen. Mijn moeder was enige dochter met drie broers. Ze pachtten een *hof* van vijftintig hectare en hoewel ze allebei zes jaar humaniora gedaan hadden, hebben ze hun hele leven geboerd. Tijdens de oorlog hadden de mensen geen eten, en ze gingen bij de boeren eten vragen. Sommigen gaven eten, anderen gaven niets. Maar bij mijn moeder hebben ze allemaal eten gehad, ondanks de negen monden die ze zelf te voeden had. Ik was vijf jaar toen de oorlog begon. Ik heb er veel gekend die bij ons mee aan tafel schoven. Toen ik begon met mijn eigen bedrijf had ik direct werkvolk. Ze kwamen vragen of ze bij mij mochten

komen werken. Ze kwamen het vragen! Als je niets geeft, krijg je niets terug. En er waren veel boeren die niets gaven.

(Firmin Debusseré, 76, Vlaams-nationalist – Burgemeester van Sint-Eloois-Winkel 1976-1988)

Een getuige van Jehova

Ik begreep zelf niet waar ik al die stemmen vandaan haalde, ik had er 4700, mijn dichtste concurrenten hadden er 2000. En ik ging niet van huis tot huis om stemmen te ronselen. Ik had dat één keer geprobeerd en het lag me niet. Je weet niet of de mensen daarmee gediend zijn en ik voelde me precies een getuige van Jehova. Ik heb wel folders rondgestuurd om de mensen te laten weten dat ik meedeed en op de hoeveelste plaats ik stond. Ik had ook altijd een serieuze slogan: ‘Verhegge, een gewone man waarbij iedereen terecht kan’. Dat was mijn eerste slogan. ‘In wel en wee leef ik met u mee’. Die heeft het meeste impact gehad.

Ik had een bedrijf waar we wortels verwerkten voor een conservenfabriek. We hadden een installatie om die wortels te wassen en te drogen. Ik had hier in de buurt een hectare of vijftig wortels staan. We verwerkten die zelf, in de vakantie met onze eigen kinderen en met kinderen uit de buurt. Van die wortels was er een *overtriage*: alle wortels die een doorsnede hadden van meer dan achttien millimeter mochten er niet bij. Dat was met andere woorden afval. Maar door die extra millimeter smaakten die niet anders natuurlijk. Wij hadden hier op *den hof* een bak staan met duizend kilo wortels die de mensen mochten komen halen. Aanvankelijk vroegen we vijf frank per kilo. Maar mijn vrouw heeft dat betalen afgeschaft, het was tenslotte overschot en ze had er veel werk mee om alles te wegen. Zo mochten de mensen gewoon komen pakken uit de bak. Dat verklaart voor een deel mijn succes: ik kon iets weggeven.

(Hilaire Verhegge, 74, neutraal – Burgemeester van Zedelgem 1994-2012)

‘Voor water in uw straat, stem Leys in de gemeenteraad!’

Toen ik hier in 1964 ben komen wonen, stond er een brandkraan in de Galgenbergstraat. Iedereen reed tot daar om water. Dan heb ik een pompput aangelegd. Dat is een van mijn grootste realisaties. Ik weet nog goed dat een van mijn slogans was: ‘Voor water in uw straat, stem Leys in de gemeenteraad!’ En toen ik verkozen werd was dat een van de eerste zaken die ik in orde moest krijgen. Ik moest mijn belofte houden. Ik schreef een aanbesteding uit. De aannemer kwam hier bij mij thuis en hij zei: ‘Ik zorg ervoor dat jij een van de eersten bent die water heeft!’ Ik zeg: ‘Nee! Eerst de anderen, en ik als laatste!’

(Marcel Leys, 80, liberaal – Burgemeester van Berlare 1964-1976)

‘We hebben hem en we houden hem’

Ik was al een paar jaar burgemeester. Mijn slogan bij de daaropvolgende verkiezingen was: ‘We hebben hem en we houden hem’. Dat stond op een klein zegeltje met mijn foto erbij. Het is toen gelukt om herkozen te worden en het is sindsdien blijven lukken. De ene keer was succesvoller dan de andere, dat hing ook een beetje af van de algemene samenlevingspolitiek in de rand rond Brussel. Lokale verenigingen heb ik altijd gesteund, ik was erelid van veel verenigingen. Je kunt je niet laten kennen door daar niet op in te gaan. Wanneer ze voor de elfendertigste keer langskomen met hun bedelbrieven, kun je wel eens zeggen: ‘Dit jaar heb ik jullie organisatie al genoeg gesponsord, dus deze keer geef ik niet.’ Dat moeten ze ook wel kunnen begrijpen, tenslotte staat er hier geen geldboompje in de tuin.

Bij de CD&V staan wij een deel van onze inkomsten af aan de partij, zo bouwen we een soort oorlogskas op, die dan weer goed van pas komt tijdens de verkiezingen. Op die manier sponsoren de mensen die een mooi mandaat kregen voor een stuk de carrière van de jonge wolven. Anders is de democratie enkel iets voor mensen met een portefeuille, en dat is nu ook niet de bedoeling.

(Hugo Casaer, 75, christendemocraat – Burgemeester van Beersel 1986-2012)